

Rektor vid Stockholms universitet

Avdelning
UtvärderingsavdelningenHandläggare
Thomas Öst
08-563 086 07
thomas.ost@uka.se

Granskning av kvalitetssäkringsarbetet vid Stockholms universitet

Beslut

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) beslutar att ge Stockholms universitet det samlade omdömet Godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll.

Lärosäten vars kvalitetssäkringsarbete fått det samlade omdömet *Godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll* uppfyller inte samtliga bedömningsområden som UKÄ tagit fram. Dessa utgår ifrån högskolelag, högskoleförordning och *Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG)*, 2015¹. Bristerna är av sådan omfattning att bedömargruppens uppfattning är att lärosätet kan åtgärda dessa inom två år. Stockholms universitet ska därför senast 14/12 2023 inkomma med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits. UKÄ tillsätter en bedömargrupp som följer upp de åtgärder som vidtagits. Om lärosätets kvalitetssäkringsarbete fortfarande inte bedöms vara godkänt efter den uppföljande granskningen kvarstår omdömet godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll. Någon ytterligare uppföljning av lärosätets kvalitetssäkringsarbete genomförs inte.

UKÄ granskar perioden 2017–2022 kvalitetssäkringsarbetet vid samtliga lärosäten som ger examina på högskolenivå. Granskningarna utgår ifrån de krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och högskoleförordningen (1993:100) samt i ESG. Se *Vägledning för granskning av lärosätenas kvalitetssäkringsarbete*. Uppdraget ligger inom ramen för det nationella systemet för kvalitetssäkring av högre utbildning (*Nationellt system för kvalitetssäkring av högre utbildning. Redovisning av ett regeringsuppdrag*, Rapport 2016:15).

För granskningen av Stockholms universitet har UKÄ efter ett nomineringsförfarande utsett en bedömargrupp bestående av sakkunniga, en student- eller doktorandrepresentant och en arbetslivsföreträdare.

¹ Se även UKÄ:s översättning *Standarder och riktlinjer för kvalitetssäkring inom det europeiska området för högre utbildning (ESG)*, 2015.

De underlag som ligger till grund för bedömningen framgår av bedömargruppens yttrande. Utifrån underlagen har bedömargruppen redovisat en bedömning med vidhängande motivering av nedanstående bedömningsområden (se bedömargruppens yttrande).

Bedömningsområden:

- styrning och organisation
- förutsättningar
- utformning, genomförande och resultat
- jämställdhet
- student- och doktorandperspektiv
- arbetsliv och samverkan

I bedömargruppens yttrande ges även ett förslag till samlat omdöme.

UKÄ har innan det slutliga yttrandet formulerats skickat bedömargruppens preliminära yttrande till lärosätet på delning, för att korrigera eventuella faktafel. Delningstiden var tre veckor. De svar som lärosätet inkom med framgår av bilaga 4 i yttrandet. Bedömargruppen har tagit del av lärosätets svar, och i de fall där bedömarna gjort bedömningen att det varit relevant har ändringar gjorts i yttrandet.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Med utgångspunkt i bedömargruppens förslag ger UKÄ lärosätets kvalitetssäkringsarbete det samlade omdömet godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll. UKÄ:s samlade omdöme redovisas i bilaga 1.

Beslut i detta ärende har tagits av generaldirektören Anders Söderholm efter föredragning av utredaren Thomas Öst i närvaro av gruppchef Viveka Persson, verksamhetsstrateg Per Westman och kommunikatör Maria Svensk.

Anders Söderholm

Thomas Öst

Kopia till:

Bedömargruppen

Stockholms universitets studentkår och DISK

Bilaga 1: Samlat omdöme

Lärosäte	Samlat omdöme
Stockholms universitet	Godkänt kvalitetssäkringsarbete med förbehåll
	Universitetskanslersämbetet instämmer i bedömargruppens ställningstagande.
	Motivering: <p>Sammantaget visar underlagen på att kvalitetssäkringsarbetet kan godkännas med förbehåll. Bedömningsområdena Student- och doktorandperspektiv samt Arbetsliv och samverkan bedöms inte vara tillfredsställande. Bedömargruppens uppfattning är att lärosätet kan åtgärda bristerna inom två år. Underlagen visar att lärosätets kvalitetsarbete är ambitiöst och genomtänkt i de aktuella styrdokumenterna, men inte i alla delar systematiskt tillämpat och uppföljt inom hela lärosätet.</p> <p>Bedömningsområdet Styrning och organisation bedöms vara tillfredsställande. Ledningen har under senare år utvecklat lärosätets kvalitetssystem så att det inbjuder till delaktighet hos både anställda och studenter. Lärosätets ambitiösa mål för kvalitetssäkringen är att uppnå en genomsyrande kvalitetskultur och underlagen visar att det målet är på god väg att nås, eftersom kvalitetssystemet uppenbarligen är känt och uppskattat bland både medarbetare och studenter. Det finns likväl några utvecklingsområden. Bedömargruppen noterar en bristande systematik när det gäller hanteringen av alla slags studentsynpunkter i bland annat institutionernas kursutvärderingar. Likaså är Centrum för universitetslärarutbildning (CeUL) en inrättning som genom sina täta kontakter med institutionerna har kunskaper om studentkritik gällande utbildningarna, men bedömargruppen uppfattar det som att CeUL inte har något egentligt rapporteringskrav på sig. Bedömargruppen rekommenderar därför att både organisationen och uppföljningen ses över på dessa punkter. Vidare är bedömargruppens intryck att alla relevanta intressenter inte får ta del av resultaten från kvalitetssystemet, då dessa inte är åtkomliga externt. Rutinerna kring återkoppling av kursvärderingsresultat till studenter, engelskspråkig information till internationella studenter, uppföljning av individuella studieplaner och kursutvärderingar för forskarutbildningskurser är andra utvecklingsområden. Likväl är det bedömargruppens uppfattning att lärosätets kvalitetssystem är organiserat på ett genomtänkt vis och att dess olika verksamheter bidrar till ett säkerställande av utbildningarnas kvalitet.</p> <p>Bedömningsområdet Förutsättningar bedöms sammantaget vara tillfredsställande, främst beroende på att flera viktiga förutsättningar för en god utbildning finns på plats. Genom tydliga regelverk och riktlinjer både vid anställning, tjänsteplanering och i samband med kompetensutveckling av lärare ges dessa goda möjligheter att till studenterna förmedla ämneskunskaper av akademiskt hög kvalitet och relevans samt agera på ett bra sätt i pedagogiska sammanhang. Beträffande ändamålsenligheten hos infrastruktur och studentstöd, så är däremot bedömargruppens uppfattning att det finns angelägna utvecklingsområden. Verksamheter som bland annat studenthälsan, studievägledning och karriärvägledning följs visserligen upp vid lärosätet på ett systematiskt sätt, men bedömargruppen noterar att exempelvis doktorandernas förutsättningar att genomföra sin utbildning inom planerad studietid varierar påtagligt mellan olika delar av lärosätet. Ett annat exempel gäller det särskilda pedagogiska stöd som kan ges till enskilda studenter och där behovsbedömningen sker på central nivå men beslut och verkställande på institutionsnivå, vilket får till följd att studenter med samma slags problematik behandlas olika inom olika utbildningar eller institutioner. Bedömargruppen skulle också gärna se att genomströmnings- och avhopsanalyser används inom samtliga utbildningar samt att lärosätet utvecklar systematiken i hur informationen används och vilka åtgärder som vidtas. Det finns förvisso en del mycket positiva inslag inom exempelvis Studie- och språkverkstadens och studievägledningens verksamhet,</p>

men bedömggruppen vill ändå framhålla betydelsen av att de nämnda bristerna åtgärdas.

Bedömningsområdet Utformning, genomförande och resultat bedöms vara tillfredsställande. Lärosätet har en tydlig ansvarsfördelning när det gäller det utbildningsnära kvalitetsarbetet med systematiska processer och tydliga styrdokument för etablering, nedläggning, utformning, genomförande och resultathantering av utbildningarna. Vidare finns rutiner och processer som skapar goda förutsättningar för hög utbildningskvalitet och som säkerställer studentaktiva undervisningsformer. Bedömggruppen anser att processen för de interna utbildningsgranskningarna fungerar väl. Det finns också målrelaterade betygskriterier som används inom lärosätet. Ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet är primärt tilldelat institutionerna och studierektorerna verkar ha en viktig roll inte minst i samband med kursutvärderingar, men arbetet följs upp och styrs vid behov av överordnade nivåer i systemet. Bedömggruppen vill dock rekommendera lärosätet att utveckla en modell för hur kursbeskrivningar ska utformas, samt tillse att matriser över examensmålen uppdateras och alltid följs upp i samband med interna utbildningsgranskningar. Brist i efterlevandet när det gäller kraven på återkoppling av kursvärderingsresultat behöver också hanteras.

Lärosätet har höga ambitioner beträffande jämställdhet, vilket kommer till uttryck bland annat i självvärderingen där "kunskap om genus och genusperspektivets betydelse" utpekats som viktig för motverkandet av ojämställdhet. Bedömningsområdet Jämställdhet bedöms vara tillfredsställande. I övriga underlag nämns dock främst den numerära fördelningen mellan kvinnor och män i olika sammanhang då exempel på jämställdhetsarbete tas upp. Uppföljningar med avseende på könsfördelning är i och för sig helt i enlighet med högskolelagens krav om att jämställdhet ska "alltid iaktas och främjas", men med tanke på ledningens ambitioner enligt ovan rekommenderar bedömggruppen lärosätet att initiera breda diskussioner för problematisering av begreppet jämställdhet. Bättre uppföljningsinstrument för hur jämställdhetsarbetet bedrivs rekommenderas också. Det förekommer att goda exempel sprids vid seminarier i CeUL:s regi, liksom även att jämställdhetsrelaterade åtgärder vidtas i samband med kursutvärderingar och interna utbildningsgranskningar. Bedömggruppens intryck är dock att sådant är mer tillfälligt än systematiskt förekommande, varför uppföljning vad avser just jämställdhet i utbildningarnas innehåll och genomförande är ett utvecklingsområde.

Lärosätet har genomfört ett ambitiöst utvecklingsarbete på senare år när det gäller studenters och doktoranders förutsättningar att utöva inflytande över utbildningen och sin studiesituation. Ett exempel är inrättandet av styrdokumentet *Regler för studentinflytande* som varje år ses över och vid behov revideras. Studentkårernas representanter har också goda möjligheter till inflytande på olika ledningsnivåer. Bedömningsområdet Student- och doktorandperspektiv bedöms dock inte vara tillfredsställande. Den största bristen är enligt bedömggruppen implementeringen av de nämnda reglerna för studentinflytande, vilka är ojämnt hanterade ute i verksamheten. Bland annat saknas obligatorisk kontaktperson för studentinflytande på vissa institutioner eller så vet inte studentrepresentanterna vilka dessa personer är. I regelverket saknas dessutom ett obligatorium om att alla utbildningsprogram ska ha ett programråd. Bedömggruppen rekommenderar att forum för studentinflytande inrättas i de delar av verksamheten som är av betydelse för studenternas studiesituation, där sådana i dagsläget inte finns. Lärosätet genomför inte några regelbundna enkäter för att kartlägga alla studenters åsikter och erfarenheter i olika frågor, utöver att frågor om bland annat studentstödet ingår i de interna utbildningsgranskningar som görs vart sjätte år. Det är också bedömggruppens intryck att inte alla studenter och doktorander känner till studenthälsan och andra typer av studentstöd som finns vid lärosätet. Här föreligger alltså utvecklingsområden.

Även i förhållande till bedömningsområdet Arbetsliv och samverkan saknar bedömggruppen obligatoriska

programråd och i det här sammanhanget är det särskilt externa ledamöter från arbetslivet som efterlyses. Bedömarens uppfattning är att bedömningsområdet inte kan bedömas som tillfredsställande. Frågans hantering är viktig för att lärosätet ska kunna uppfylla högskolelagens krav gällande arbetslivskoppling och även med tanke på lärosätets strategiska mål om att vara en viktig del i samhällsutvecklingen. Lärosätet har styrdokument som föreskriver att arbetslivsaspekter ska vägas in när nya kurser eller utbildningsprogram planeras även om bedömarens uppfattning inte har funnit några exempel på att exempelvis statistik från arbetsmarknaden påverkar utbildningsutbudet, vare sig vid etablering av nya utbildningar eller vid avveckling av befintliga sådana. Externa samarbetspartners eventuella inflytande framstår som oklart och bedömarens uppfattning saknar systematik i hur externa parter erfarenheter förväntas bidra till utvecklingen av utbildningarna. Frågor om arbetslivsanknytning är heller inte obligatoriska i kursvärderingarna. Bland kvalitetskriterierna vid interna utbildningsgranskningar finns bedömningsgrunden med, men i praktiken har bedömarens uppfattning bara stött på enstaka exempel på att studenterna inom vissa utbildningar ges möjligheter till kontakter med arbetslivet – förutom förstås när det gäller obligatorisk verksamhetsförlagd utbildning (VFU). Fastän det finns flera goda exempel på arbetslivsanknytning i vissa utbildningar, är det bedömarens uppfattning att det vid lärosätet råder en bristande systematik när det gäller detta bedömningsområde.